

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda 1908. április 22.

91. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell'Ospedale. (Uj Wurzer ház). I. em.

Szerkesztőség telefonszáma 229. - Nyomdai telefonszáma 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra 2 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petty sorja 40 fillér.

Halotthamvasztót kérünk.

Polgármester ur! Mint művelt, magas állást betöltő emberről tudjuk, hogy nem ellensége a halotthamvasztásnak. Sőt arról is volt alkalmunk tudomást szerezni, hogy a fakultatív halotthamvasztás hívének vallja magát s egyik vágya teljesülne, ha Fiumében épülne föl az első magyarországi halotthamvasztó.

Polgármester uram bizonyosan jól tudja, hogy miért kell elsősorban Fiumében a halotthamvasztó. Értjük, hogy annyira szükségesnek tudja ennek létesítését. Mert mint polgármesternek tudnia kell azt is, hogy Fiumében milyen könnyen támadnak veszedelmes járványok. A tífusz az elmúlt esztendőben aratta az áldozatait Fiumében. Napról-napra szaporodtak a betegek. Megtelt a kórház s a magánlakásokban is mindenütt a tífusz győőrtte az embereket.

A vízvezeték egy helyen megfertőztetett s ettől támadt a borzalmas járvány, amely valóságos rettegésben tartotta a város polgárait. S hogy a járvány alábbhagyott, majd teljesen megszűnt, senkinek sem jutott az eszébe, hogy a fiumei egészségtelen viszonyok segítéséről gondoskodják. A halottakat ma is a régi temetőben hantolják el. Ugy mint azelőtt. S az emberi test rothadása megfertőzi a talajt s ezzel a vizet. Sőt az emberi test a földben táplálékot ad a baktériumok millióinak.

A fiumei talaj különben is rendkívül alkalmas arra, hogy a fertőzést minél nagyobb területre kiterjessze. Nagyon jól tudjuk és keserű tapasztalások vezettek rá bennünket, hogy az alsó város kútjai valósággal terjesztői voltak a tífuszjárványnak. És bebizonyosodott, hogy a kutak fertőzése a város fensikjában levő temetőből ered. Nos hát éppen így fertőzheti meg a Zvir forrás vizét is a mai temető. A Karszt természeti viszonyait ismerve majdnem kétségtelen ez. Sőt a városházon talán biztonságban is tudják, hogy a Zvir forrást a temetőn keresztül szűrődő talajvíz fertőzi meg.

Nos hát Fiumét örökké fenyegeti a járványok veszedelme. S mindaddig van is ok az aggodalomra, amíg gondoskodás nem történik a veszedelem elhárítására. A megoldás egyik részéről úgy tudjuk már volt szó. A temetőnek a scurignei völgybe való helyezése befejezett ténynek tekinthető. Ez azonban még mindig nem elég. Fiumében sürgősen építendő föl a halotthamvasztó. Fiumének újból állást kell foglalnia a fakultatív halotthamvasztás életbeléptetése érdekében. Ezuttal talán nagyobb lesz az eredmény, mint első ízben. De a kérdés elől többé kitérni nem lehet. Csak a minap adták hírül a lapok, hogy a konzervatív Poroszországban, sőt a szomszéd Ausztriában is elhatározták már a fakultatív halotthamvasztás életbeléptetését, illetőleg krematoriumok föllállítását. Csak nálunk, a szabad független Magyarországon nem történik semmi. A hamvasztás híveinek nagy akadályokkal kell küzdeniök, különösen az utóbbi időben, amióta annyira lábrakapott a kormányzatban a klerikális irányzat.

Fiume állásfoglalása mindenesetre nagy hasznára válnék az eszméért küzdőknek, akik

minden eszközzel igyekeznek eloszlatni azokat az előítéleteket, amelyek még ma uralkodók egyes társadalmi rétegekben. Fiumének annál is könnyebb állást foglalnia, mivel súlyos argumentumokkal, a többször megismétlődött veszedelmes és pusztító járványokkal igazolhatja, hogy mennyire szükséges nálunk a halotthamvasztás.

Egyetlen tengeri kikötőnk.

Fiume táján csendes a tenger — szokták mondogatni, amikor egyetlen magyar kikötővárosunk a legnagyobb bajban sanyalódik. S a boldog Nagymagyarország, amely nem ismeri ennek a szerencsétlen kikötővárosnak benső gazdasági és politikai életét, el is hiszi, hogy rendén van itt minden. A szép korona gyöngye boldogságosan halad a fejlődés útján, nagy lépésekben tör előre a kereskedelmi és ipari téren. Pedig hát nem egészen így van. A folytonos politikai viszálykodások akadályozzák a haladásban s amikor egyet előre lép, már megtette a két lépést visszafelé is. Azt hittük, hogy az utóbbi esztendőben fejlődésnek indult tengerentúli forgalom mind nagyobb arányokat fog ölteni s ha most a múlt esztendőben elért eredményeket vizsgáljuk, azt az igazságot szűrhetjük le belőlük, hogy Fiume forgalom tekintetében mögötte maradt az előző évek forgalmának. Ezt a tényt felesleges számokkal illusztrálnunk. Inkább a dekadencia okát vizsgáljuk.

S amint megkezdjük a kutatásainkat, nyomban megállapíthatjuk, hogy itt évtizedes hibákat kell helyrehoznunk, hogy Fiumét a rendes fejlődés medrébe terelessük.

Elsősorban is meg kell építeni az új rakárakat s a régi patkánytanyák helyén új, modern berendezésű rakárhelyiségeket kell építeni. Aztán el kell látni az összes mólókat emelődarukkal. A vágányok kiépítésével azután a fiumei államos befogadó képessége emelkednek. Ezek azonban még nem elegendők arra, hogy Fiumét nagy kikötővé emeljék. Ennek már a külső formában is meg kell nyilvánulnia. A kikötő építkezések terén nagyobb munkát kell kifejtetni s azokat a beruházásokat, amelyeket legujjabbban tervez a kormány, mennél előbb kell megvalósítani. A kikötő építkezéseinek befejeztével nagyobb helyeket nyernünk a kikötéshez, a rakodáshoz. A kikötő jó hírneve érdekében helyre kell állítani a vagyonbiztonságot. Hiszen már úgy is mindenütt ismeretes, hogy Fiumében mennyire megdézsmálják a szállítmányokat. Azután fölláttandó az önálló vámigazgatóság, amely nagyobb szervezettel gyorsabban járhat el a felek ügyes-bajos dolgaiban. A fiumei tőzsdét, amely a kormány protektorátusa alatt működik, fejleszteni kell. Életet kell benne teremteni s belevonni Fiume egész üzleti világát. A hajóstársaságok megtesznek minden lehetőt. Rajtuk nem mullott, hogy Fiume az utóbbi években semmit sem fejlődött. Ezért csakis Fiume üzleti világát kell hibáztatnunk.

A szomszédos Triesztet vehetnők példaképpen. Sokat tanulhatnánk tőle. Ausztria megmutatta, hogy elegendő az ereje egy hatalmas világkikötő megteremtésére. Kísérleljük meg mi is. Hátha ereménytelen járna igyekezetünk. De még ha nem is értük utól, legalább vissza nem maradtunk.

Kémszolgálat

Olaszország részére.

Tábornok ur Draxler működik.

Kétszáz postagalamb lefoglalása.

Ugy látszik az olaszok rémlátása átragadt már az osztrák hivatalos emberekre is. E tények és az események igazolják, hogy Ausztria is mindenikben kémet lát s minduntalan attól retteg, hogy egy szép napon Olaszország megszerzi a monarchia édes titkait. Erre pedig ügyelni kell. S ügyel rá tábornok ur Draxler is Fiumében.

Az az eset, amely most tartja izgalomban a város polgárait, fölülmul minden hasonlót. Különösen nevetséges voltánál fogva meglepő, mert akkora bakklővést rég nem követtek el a katonáknál. A mulatságos esettel tulajdonképpen tréfásan kellene foglalkoznunk, de a kötelező tisztelet a k. u. k. iránt ránk parancsolja a komolyságot.

Élmondjuk hát miképpen történt az eset.

Menotti ur, akinek Superina a becsületes neve, a fiumei vadászegyesület részére kétszáz postagalambot rendelt Olaszországból. Az egyesület ugyanis a napokban nagy galamblovóversenyt akart rendezni. A galambokat utnak is indították Menotti uram címére (így hívják Garibaldi fiát is) s minden akadály nélkül jutottak Cormonsba. Ott tudomást szerzett a galambtransportról az osztrák katonai hatóság, amely táviratban értesítette a fiumei katonai parancsnokságot, hogy a postagalambot foglalassa le, mert azokat nyilván kémkedés céljaira fogják használni. Tábornok uramék összebujtak és sürgőnyt menesztettek Bécsbe Schönaich uramhoz.

— Bajban a monarchia!

S megjött a válasz. A galambokat le kell foglalni. Hogy a galambok nyírott szárnyuak voltak, hogy nem is lehettek igazi postagalambok az mind mellékes körülmény volt. Sőt még az sem segített a dolgon, hogy a szegény galambokat le akarták pufogatni a vasárnapi szipkavadászok.

Tábornok ur Draxler elküldte a főhadnagyát a vizsgálóbíróhoz, hogy rendelje el a galambok lefoglalását. Keömley Pál vizsgálóbíró azonban jogászember, nem pedig katona. Neki nem a k. u. k. Armeé, hanem a magyar törvény parancsol. S természetesen nem teljesítette a katonai parancsnokság kérését. Nem segített a dolgon még az sem, hogy a küldönc felsőbb parancsot, Bécsből, miszter és egyebet emlegetett. Nem maradt tehát egyéb hátra, mint a rendőrséghez fordulni segítségért. S meg is kapták. Annál is inkább, mivel a dologért a felelősséget katonáék vállalták. Dolzani uram megadta a rendőri asszisztenciát s katonáék foglaltak — polgárembernél.

Ez kissé különösnek látszik, de hiszen jogállamban élünk, tehát meg kell értenünk civilbagázs létünkre is az ilyesmit.

Megkérdeztük Dolzani rendőrkapitányt, hogy miért teljesítette a katonai parancsnokság kívánságát. A rendőrkapitány ezt a feleletet adta:

— Meg kellett tennem, nehogy utját engedjem a nagyobbik bajnak. Mert ha nem adok rendőrt a lefoglaláshoz, katonasággal végezték volna. Ennyi az egész.

Hamarjában bajos megállapítani, hogy Dolzani rendőrkapitánynak igaza van-e vagy sem. A legfőbb hibát természetesen a katonai parancsnokság követte el, amikor ilyen fába vágta a fejszét. A hivatalos lefoglalásnak nem ez a módja. Ahogy ő tette, nem egyéb, mint a személyes szabadság megsértése. Ezért pedig meg kell bünhödni.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hír.** *Palágyi Lajos*, az ismert költő a husvéti ünnepest Fiumében töltötte s tegnap este visszatért a fővárosba.

— **Braun Márkus Fiumében.** *Braun Márkus*, az Egyesült-államok különleges hatáskörrel felruházott kivándorlási biztosa európai tanulmányútjában holnap reggel Olaszországból Fiuméba érkezik s még aznap folytatja útját Bécs felé.

— **Nagy György a Magyar Körben.** Nagy György országgyűlési képviselő, aki a husvéti ünnepeket Fiumében töltötte, tegnap délután Gál János elnök kíséretében megjelent a Fiumei Magyar Kör helyiségében, hogy megköszönje tiszteletbeli taggá való megválasztását. A kör tagjai lelkes ovációban részesítették a kurucvérű képviselőt. Nagy György hosszú szép beszédét a jelen voltak lelkes éljenzéssel fogadták.

— **A daloskör közgyűlése.** A fiumei magyar daloskör e hó 25-en szombaton este fél 9 órakor a polgári fiúiskola helyiségében tartja évi közgyűlést. Napirenden lesz a tiszteletbeli taggá való megválasztás, a pénztáros jelentése, a tisztikar megválasztása esetleges indítványok, amelyek három nappal a közgyűlés előtt terjesztendők az elnökség elé.

— **Fiume—Aurriche.** A külföld nagy tájékozottságáról [tesz tanúságot a körülmény, hogy Budapestet meg az ország nagyobb városait sokszor Ausztriában képzelik. Az osztrák tanításnak és külügyi politikánk büneinek a gyümölcse ez. Ha idegen, magánember követi el a tévedést, legfeljebb bosszankodunk és mulatunk rajta. De ha lapvállalat csinál ilyesmit, már a megbotránkozás hangját válthajta ki minden igaz magyar ember szájából. A „Le Petit Journal” van olyan világlap, hogy tudnia kellene, hogy milyen országban van is az a Fiume, ahol még előfizetője is akad. Ime ezzel a czimszalaggal látta el az ismert francia lap a küldeményét:

Le Petit Journal
60 et 61, rue Lafayette. — Paris, 9e Arrt.

M. le capitaine Emile Seeliger
30, Corsia Deák

à FIUME

Aurriche.

Az ilyen címzéseket magyar embernek nem szabad elfogadnia. Minden alkalommal, a mikor hasonló címzést látunk a borítékon írjuk rá, hogy milyen országban is van ez a város. Ezzel kettős célt érünk el. Megtanítjuk tisztelt feleinket egy kis geográfiára s véget vetünk azoknak a botrányos állapotoknak, hogy magyar várost Ausztria uralma alá tartozónak higgyenek.

— **A német császár Fiumében.** A „N. Fr. Pr.” közli, hogy a német császár Adria utjának programját megváltoztatta. Vilmos császár tudvalevőleg azt a szándékát nyilvánította, hogy megakarja látogatni az osztrák és magyar flottát s evégből Pólába utazik. Már egy hét óta lázasan készülődnek Pólában a német császár ünnepes fogadására. Most azt jelentik Corfuból, hogy a császár ott várja be a Földközi tengeren cirkáló uton levő hajórajt s azután fogja megállapítani utiprogramját. Az eddigi rendelkezések szerint a császár április 28-án Gasturija érkezik s ugyanakkor ér oda az osztrák és magyar flotta, amelynek parancsnokát, *Ziegler* ellentengernagyot a császár kihallgatáson fogja fogadni. Akkor fogja Vilmos császár megbeszélni az osztrák és magyar haditengerészetnek teendő látogatása részleteit. *Ziegler* ellentengernagy vezetése alatt a flotta valószínűleg kísérni fogja Hohenzollernt, de nem lehetetlen, hogy az osztrák és magyar hajórajt előre megy és hazai vizeken fogja bevárni a német császár jachtját. Az sincs kizárva hogy a pólai látogatás elmarad, mivel Vilmos császár már volt egyszer Pólában s ahelyett Zarába, *Fiuméba* esetleg Triesztbe fog utazni s ebben az esetben az osztrák-magyar flotta gróf *Montecucoli* tengernagy vezetésével nagy ünnepi diszfelvonulását fog tartani a császár előtt.

— **Az abbaziai villamosvasut.** Az abbaziai közönség most már tisztában azzal, hogy a villamosvasutat milyen célra építették. Hogy az abbaziaiak ép börtöt veszélyeztesse. Alig mulik el hét, hogy a villamosvasuton valami

szerecsétlenség ne fordulna elő. Legutóbb szombaton történt jelentékenyebb katasztrófa. Egy társzeker, amelyen cementet szállítottak, összeütközött az egyik villamoskocsival. A társzeker fölborult, a villamoskocsi összezúzódott. Az utasok közül többen jelentékeny sérüléseket szenvedtek. A kocsisra több zsák cement esett s majdhogy agyon nem nyomta. Az összeütközés több órára megakasztotta a közlekedést.

— **A kikötőből.** Érkezett: „Vindobona” osztrák gőzös Calcuttából 3276 zsák rizsszel (a fiumei rizshántoló részére); 4800 bál jutával (a forgalmi bank részére), 3000 bál dohányval és 35 bál bórrel (Schenker cég részére); „Rutheigler” angol gőzös Rangoomból 65,358 zsák rizsszel, a fiumei rizshántolónak ajánlva; „Maria del Pompei” olasz vitorlás 350 tonna szénrel. Indult: „Triton” olasz vitorlás Triesztbe üresen.

— **Olasz hajóstársaság Peruban.** Linából jelentik, hogy ott olasz tőkével gőzhajóstársaság alakult, mely a perui parti forgalom kultiválását tűzte ki feladatául. Mindazáltal a hajójáratok folytatását is tervezi Panamáig, illetőleg Valparazóig. Olasz kereskedők körökben remélik, hogy a társaság tevékenysége kiválóan fogja fejleszteni Peruban az olasz érdekeket.

— **Istentisztelet.** A husvéti ünnep utolsó két napján a zsidó templomban az istentiszteletet a következő sorrendben tartják meg: *Kedden* este háromnegyed 7 órakor, *szerdán* délelőtt fél 10 és este 7 órakor; *csütörtökön* délelőtt fél 10 órakor hitzónoklattal.

— **Nagy lopás Cirkvenicában.** A cirkvenicai rendőrség ma arról értesítette a fiumei rendőrséget, hogy ott nagyobb ékszerlopás történt s azt hiszik, hogy a tolvaj Fiuméba jött. A rendőrség a lopásról értesítette az itteni ékszerészeket s a nyomozást elrendelte.

— **Sikkasztó kereskedőség.** *Fuchs Pál*, bécsi kereskedőség, gazdája kárára 4000 koronás sikkasztást követelt el s azután megszökött. A bécsi rendőrség táviratilag kérte a fiumei hatóságot, hogy tartóztassa le a kereskedőséget, akinek kíséretében egy *Lepnik* Lajos nevű egyén utazik.

— **Tengerhajózásunk fejlesztése.** *Kosuth Ferenc* kereskedelemügyi miniszter nagy közlekedés-politikai tervei között első rendű jelentőséget kell tulajdonítanunk a tengerhajózást célzó tanulmányoknak. E részben a munka kettős irányu. Nevezetesen az olasz hajóstársaságok trósztszerű alakulása jelentős elváltozásokat idézett elő az Adrián, sőt a Nyugat felé irányuló fogalmi viszonyokban is. Ugyan csak számításba veendő az osztrák tengerhajózás rendkívüli arányu kifejlődése, mely egyik-másik igen fontos járatunkat problematikussá alkalmassá tenni Ezek az irányadó szempontok természetesen tolják előre az Adria tengerhajózási társaság megerősítésének szükségét, a mi részint új hajók beszerzésével, részint új reguláris járatok beállításával biztosítható. Párhuzamosan folyik a munka keleti érdekeink védelme és elősegítése céljából is. Itt a román kikötőkből induló járatok rendezése áll előtérben, mert ezeket az olcsó dunai ut mintegy predestinálja tömegárúink versenyképes kivételére. Ettől eltekintve is, újabban erőteljesen fejlődik Oroszországgal való kereskedelmi összeköttetésünk, aminek élő bizonyítéka például az is, hogy az Országos Iparegyesület gyáripari szakosztálya elsősorban Olaszországba küldött ki egy kollektív utazót. A fejlődő forgalomnak szintén figyelemre méltó jele, hogy az Atlantica, amely kétségkívül legagilisebb és legcéltudatosabban vezetett tengerhajózási társaságunk már kirendeltséget is szervezett Odesszában. Igaz ugyan, hogy a galatzi irány erőteljes felkarolása ma még szétágazó érdekek összegyűjtését teszi szükségessé, ámde nem kétkedünk abban, hogy a kormány kellő hatalmi súlylyal, de mindenek felett az érdekeltek méltányos, talán inkább okos előrelátásával el lehet majd osztatni a fenforgó nehézségeket. Annyi azonban már ma is kétségtelenné látszik, hogy a kormány csak egy erőteljes alakulást támogathat, mert különben kárba vész minden fillér, amit e címen kiadna.

SZÍNHÁZ.

A magyar színházi szezon

megnyitása.

Husvét két estéjén mutatkozott be *Balla Kálmán* színtársutata a fiumei magyar közönség előtt. A társulat csak a régi igazgató nevét viseli, de alapjában teljesen új. A régié közül a bemutató estéken csak egyet láttunk, aki érdemes is volt arra, hogy az újonnan szervezett társulat tagja maradjon.

Az első estén *Huszka Jenő* és *Martos Ferenc* olasz tárgy operettje, az *Aranyvirág* került színre. A szereposztás szerencsés volt. Minden szereplőnek megfelelő jó szerep jutott, amelyben meg is állta a helyét. A címszerepet *Szentgyörgyi Lenke*, a Királyszi. ház volt kitűnő primadonnája játszotta. Az eleven, temperamentumos olasz táncosnőt láttuk magunk előtt, aki csakugyan tud táncolni, sőt könnyed mozdulataival bámulatba ejti a közönséget. S ezenfelül nem nagy terjedelmű hangját pompásan tudja használni. Az első estén nagy sikerben volt része s ebből már most következtetsetjük, hogy *Szentgyörgyi Lenke* a közönség kedvence lesz. Már az első estén gyönyörű virágcsokorral lepték meg tisztelői. *Váradi Márton* jó volt *Beppo* szerepében. Kitűnő alakítást mutatott be *Bérczi Gyula* Potyoviev herceg szerepében. Kimérten és őrzikdede a tulzástól játszotta a szélhámos, góteszk alakot. *Cseh Ivánnak* is sikere volt az amerikai milliomos szerepében. Ötletes kuplét nagy tetszéssel fogadta a közönség. A zenekart *Müller Mátyás* karmester vezette nagy szakavatottsággal. Az előadásban meglátszott *Rubos Árpád* gondos rendezési munkája.

Tegnap este *Kacsóh Pongrác János vitéz* című operettjét adta elő társulat. A címszerepet *Cseőregh Jenő* játszotta s bizonyítékát adta annak, hogy ezt a szerepet csak férfi adhatja elő igazi sikerrel. A vídéken több helyütt próbálkoztak a női és férfi *János vitéz*ekkel s mindenütt az utóbbiak tetszetek jobban. *Cseőregh Jenő* sok tekintetben új volt. *Iluskát* *Harmath Józsa* játszotta; aki jó drámai szendének bizonyult, de éneke fogyatékos. *Várady Márton*, *Borbély Lili* és *Bérczi Gyula* jól állották meg a helyüket.

(f. o.)

— **A Fenice-színházban,** ahol tegnap és tegnapelőtt zajlott le a magyar színtársulat bemutató előadásának nagy sikere, ma lesz a drámai személyzei debutje. *Zsiross István* tüzérfőhadnagy izgalmas és érdekes tárgy színműve van ma estére kitűzve, amely nagy sikerrel került a Nemzeti Színházban színre és most is sorozatos előadásokban uralja az ország első színpadának műsorát. Korunk egyik legaktualisabb társadalmi témáját, a *párbaj-kérdést* öleli fel és meggyőző igazságaival, dráma sok érdekes naturalisztikus momentumával egyszerre megkedveltette darabját a szerző, akit az új irány hűvei nagy lelkesedéssel vallanak leghivatottabb képviselőjükknek. A bemutató főszerepeit *Balla Kálmán* igazgató, *Szakács Andor*, *Kovács Margit*, *Szentgyörgyi Márta*, *Harmath Zseni* és *Lajthay Károly* játszák és mindegyiknek alkatma nyílik az előadásban drámai alakítóképeségeit a legjobb oldalról bemutatni. *Almáry Lola*, akinek szintén játszani kellett volna a *Fátamban* még mindig nincs itt, sőt — mint halljuk, — még életjelt sem adott magáról a vezetőségének.

Szerdán este szintén drámai, illetve vigjátéki előadás lesz. *Molnár Ferenc* világhírű darabja, az *Ördög* fogja fiumei bemutatóját elérni. Az ország összes nagyobb városait, sőt már a kontinens nagy részét bejárta diadallal ez a kedves, szellemes vigjáték, amely minden árnyalatában sok finomság, a mindennapi élet éles megfigyeléseiből szűrődött össze. *Balla Kálmán* igazgató rendezői tudása biztosítja az *Ördög* fiumei előadásának sikerét, aki szorgalmasan vezeti az egész személyzettel az *Ördög* utolsó próbáit. Az *Ördög* híres és hálás szerepe *Balla Kálmán* kezében van, míg *Jolánt*, *Varsányi* rón jó szerepét *Kovács Margit*, a társulat bájos, nagytehetségű drámai művésznője játszsa. Főszerepeket visznek még *Lajthay*, *Farkas Béla* és *Harmath Zseni* a kitűnő darabban. Mindkét drámai előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul a közönség körében.

— **Le a kalappal!** Fölkérettünk az alábbi sorok közlésére:

Vasárnap este elmentünk a magyar színház megnyitó előadására s habár a negyedik sorban elég jó helyhez jutottunk, mégsem élvezhettük az előadást teljességében, mert az előttünk ülő hölgy barna kalapján vésszes nagyságban lebegtek jobbról is balról is az óriási barna tollak, amelyek az egész színpadot csak nem teljesen elfedték előttünk s csakis a fejünk folytonos ide-oda való mozgatásával (a nyakam még most is fáj bele) érhettem el azt, hogy néha-néha láthattam a szereplők fejét is ami végre egy táncos operettnél vajmi kevés. Igaz ugyan, hogy gyönyörű kalapokat láthattunk az este. Kitűnt nagyságánál fogva különösen egy óriási fekete kalap, fél méter magas szalagcsokorral, továbbá egy nagy sárga kalap két tollakkal stb. stb. Hogy a hátulsó sorokban lévők mit szenvedtek a nagy kalapok miatt, annak ők a megmondható. Annyi tény, hogy a kalapokat sokkal szivesebben látjuk a terzenénél, s köszönettel leszünk, ha a hölgyek a színházban kalap nélkül jelennek meg. De előre kijelentjük, hogy ha kérésünk szép szóval nem teljesül, akkor félretéve minden udvariasságot esténként 20-25-en nagy köcsög kalapokkal a fejünkön fogjuk az előadást az első sorból végig nézni. Hogy a hölgyek is meggyőződést szerezzenek arról, hogy mily kellemes a színházban lenni s nem látni semmit. Ha még ez sem vezetne célhoz, akkor kénytelenek leszünk közbekiáltásokkal zavarni az előadást, mindaddig, amíg a hölgyek toronymagasságu kalapjaikat leveszik.

Több színházlátogató.

— **A színházlátogató közönség figyelmébe.** Azoktól a szomorú tapasztalatoktól a melyeket a vasárnap és hétfői estén a rozoga építésű Fenicsében alkalmunk volt szerezni, indítva érezzük magunkat, hogy a színházi közönséget arra kérjük, hogy már csak saját, jól felfogott érdekében is a jegyszédő és helymutató közegek elhelyezkedéseire vonatkozó felszólításait vegye figyelembe és lehetőleg a maga részéről is a rend és fegyelem fentartását mozdítsa elő. Megtörtént ugyanis, hogy nagyon sokan mások helyeit foglalták el, ami által rendetlenséget és incidenseket idéztek elő, ami pedig nagyon könnyen elkerülhetlen volna ha a jegyszédők felszólítására reagálnak.

Fenicse színház Fiume.

Bérlet 3. szám, páratlan (A).

Kedden, 1898. április hó 21-én:

A budapesti Nemzeti Színház nagysikarú darabja. Ujdonság! Itt először!

F Á T U M.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Zsiros István. Rendező: Balla Kálmán.

Személyek:

Báró Alpáry Dezső	Farkas Béla
Erna, neje	Úti Gizella
Ella, leányuk	Almássy Lóla
Özv. Szentkereszthy Vilma	Harmath Józsa
Gróf Vaykay Sándor, tábornagy	Szakács Andor
Gróf Vaykay László, huszárfőhadnagy	Balla Kálmán
Zinneburg Rikárd herceg, dzsidás-kapitány	Lajthay Károly
Trautmansberg Alfréd lovag, huszárfőhadnagy	Horváth Károly
Gozdanovics Béla	Turányi Alajos
Sárosfalvi Peterdy Jenő, cs. és k. kamarás	Szécsi Ferenc
Gróf Lubinovsky	Cseh Iván
Báró Vesényei	Bérczi Gyula
Dr. Bánosy, kir. közjegyző	Várady Márton
Kovács Margit	Kovács M.
Dr. Szelei, orvosnár	Rubor Árpád

— Kezdeté 8 órakor. —

TAVIRAT. ☛ TELEFON.

A ház munka előtt.

BUDAPEST, ápr. 21. Beavatott helyről jelentik, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök az ülészak megnyitása után beterjeszté a költségvetési törvényjavaslatot. A költségvetést már az új házszabályok szerint fogják tárgyalni. Délelőtt 10-től délután 2 óráig és délután 4-től este 8 óráig. Ez lesz az első próba, hogy miképpen válik be az új házszabály. Politikai körökben beszélnek, hogy a költségvetési törvényjavaslat tárgyalása alatt fogja Andrássy Gyula gróf belügyminiszter az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot benyújtani.

A delegációk összehívása.

BUDAPEST, ápr. 21. Hir szerint a delegációk összehívását öszre fogják halasztani.

A miniszterelnök Bécsbe megy.

BUDAPEST, ápr. 11. *Wekerle* Sándor miniszterelnök a katonai fizetésrendezés miatt Bécsbe megy s valószínűleg kihallgatáson jelenik meg a királynál. A miniszterelnök az osztrák és közös miniszterekkel fog tanácskozni.

Az állami tisztviselők és tisztí fizetésrendezés.

BUDAPEST, ápr. 21. Az állami tisztviselők tervezett mozgalmukról (a lakbérfel-emelés dolgában) lemondanak, mert a tisztí fizetésrendezés most van szönyegen s nem akarják az államot megterhelni, a tisztí fizetések rendezése után azonban megindítják mozgalmukat.

Egy volt képviselő öngyilkossága.

TÖRÖKBECSE, ápr. 21. *Pavlovics* Ljubomir volt országgyűlési képviselő lakásán föbelötte magát. Tettét anyagi zavarok miatt követte el.

Nessi Pál nyomorban.

BUDAPEST, ápr. 31. *Nessi* Pál volt országgyűlési képviselő levelet irt Amerikából egyik barátjának, amelyben elpanaszolja, hogy rosszul megy a dolga s nyomorban van. Ha helyzete nem javul — írja legközelebb Ausztráliába vándorol.

Merénylet egy köztársasági elnök ellen.

LONDON, április 21. Guatemala köztársasági elnöke ellen merényletet követtek el. Mikor belépett a palotába, bombarobbanás történt, amely egyik újját leszakította.

Megszökött nagykereskedő.

ESZÉK, április 21. Taszovan Rajkó csődbejutott nagykereskedő a bródi gőzmalom volt tulajdonosa megszökött. A körözést kiadták ellene.

Vasuti szerencsétlenség.

MELBURNE, ápr. 21. Egy személyvonat összeütközött egy tehervonattal. A személyvonat teljesen összeroncso ödött. Eddig *negyvenegy holttestet és ötven sebesültet* huztak ki a vonat roncsai alól.

Felélős szerkesztő: Murai Jenő.

Szerkesztő: Fodor Oszkár.

Gyors, kitűnő módszerrel tanítja az olasz nyelvet végzett olasz akadémikus. Hosszu gyakorlat, mérsékelt ár. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

Első Fiumei Magyar Uri és Női Fodrász Terem az Adria palotában.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

GRADO TENGERI FÜRDŐ — Goldberger szálló és étterem

a fürdővel szemben tengeri kilátással.
Villanyvilágítás.

Kitűnő bécsi és magyar konyha.

Goldberger vendéglője - Trieszt.

TRIESZT, Piazza della Borsa 7 I.

ELSŐRANGU
NŐI DIVAT-TEREM
MAISON ROSA

VIA GOVERNO 9.

Dr. Vio-féle ház, az Adria kávéház felett.

Uraim!

A sztrajk nálunk megszűnt, megadtuk munkásaink összes követeléseit, de nem a rendelők rovására. A régi bevezetett áruk nálunk továbbra is megmaradnak.

18 vagy 24 frt.

egy remek szabásu uri öltöny vagy felöltő mérték után tiszta gyapju szövetből.

Seiler R. és Társa

Első fiumei amerikai rendszerű versenyszabóság
Vicolo della Dogana 4.

Raktárak és istállók

kiadók a város belsejében. Cim a kiadóhivatalban.

Hivatalnok irodai gyakorlattal

ki a magyar nyelven kívül az olaszt vagy németet is bírja, azonnal felvétetik Billitz Sándornál Riva Szapáry.

Könyvelő

ki a magyar és horvát nyelvet bírja, privát óráiban alkalmazást nyer. Cim: Seiler R. és Tsa Vicolo della Dogana 4.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Halál a poloskákra!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőtlenít. Elarusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1:50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Átköltözés miatt eladó egy igen jó karban levő ebédlő dohányszó.

fürdő és előszoba

berendezés és egyéb butordarabok.

Cim: Via del Pino 8 I. em. 8. sz.

VELENCE

HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdőkkel mérsékelt áron.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfözde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Budapesti női szabónő

a legegészségesebben és igen jutányosan készít angol és francia női kosztümöket.

Seiler R. Susák Primorska u. 61. III. Ugyanott jobb házból való tanulótányok felvétetnek

LIDO-VELENCZE

Klimatikus gyógyhely és tengeri fürdő. — Nagy kinesiterapiai intézet. — A nagy fürdőházban kávéház és étterem tágas terrasszal a tengerre. — Naponta hangverseny.

Grand Hôtel des Bains

Grand Hôtel Lido Hôtel Villa Regina

Julius 1-én megnyílik az új
Excelsior Palace Hôtel

Dependanceok és villák:

Elena — Jolanda — Ortensia — Maria — Emma — Elisabetta
parkkal, tennispályákkal stb.

Nagy hangversenyek, színház és változatos szórakozások.

Cím: BAGNI LIDO - VENEZIA.

Ha szereti az egészségét,
használjon kizárólag
aluminium konyhaedényeket

tiszta alumíniumféműből, a melyekkel fűtő-
anyagban 40%-ot takarít meg.

EGYEDÜLI FŐRAKTÁROS

LEONESSA VINCENZO

Via Andrassy 17. — FIUME — Via Andrassy 17.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — **VELENCE** — San Marco.

Az előkelő idegenek
találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron
és étlap szerint.

Tulajdonos: **Leopold Alfréd.**

Nagy Alkalmi Vétel!!

Partiban vásárolt
nagy mennyiségű uri-
női- gyermek-
divatharisnyákat
hallatlan olcsó
árban ad el a

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.

Schlosser penzió

ABBZIA

a Quitta tengeri fürdő fölött,
gyönyörű kilátással az egész
— Quarnerora. —

Minden kényelemmel berendezett
családi otthon 30 szobával.

Villanyvilágítás.

Fürdők a házban.

Mérsékelt szoba és penzió-árak.

Villamos vasuti összeköttetés
minden irányban.

Cinematograf „EDISON”

Mozgófénykép-terem
VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtekélyesebb veti-
tési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényel-
mes ülésekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 1/25-től
kezdve.

Állandó bérlet jegyekis válthatók
a pénztárnál.

Pálma - Hajviz

a jelenkor orvoszakértőinek vizsgálata
alapján az elismert legjobb hajviz. Növény-
és gyökérkivonatokból természetes uton
előállított higiénikus hatásokban bővelkedő
hajviz.

■ PÁLMA-HAJVIZ ■

erősíti a hajsálak gyökereit és ezáltal
megszünteti a haj idő előtti kihullását és
megakadályozza a korpa-képződést.

■ PÁLMA-HAJVIZ ■

a hajnövést jótékonyan előmozdítja és an-
nak meglévő színetépségben tartja.

Kapható **CSIZMÁS DEMETER**

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló kö-
zelében).

■ Ára K 2.50 ■

Viszontelárusítónak engedmény.

Venier Penzió és Vendéglő

Venice Szt. Márktér.

Szobák 2 lírától feljebb villanyvilágítással.
Étterem kilátással a Szt. Márktérre.

— **Kitűnő konyha minden órában.** —

Procuratie vecchie 105. s. Tulajdonos
(a Quadri kávé. mellett) **Marco Venier.**

ELSO FIUMEI

RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra át-
veszek. Olcsó havi előfizetés ellenében
rendben tartom az egész ruhakészletet. 30
éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

Schönberg H. férjiszabó

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121. sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
a villamos vasut mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Café Wien (Vienna) kávéház

TRIESZT, Via Vienna 15 TRIESZT

A Triesztet látogató magyarság legelőkelőbb találkozó helye.

Tulajdonos: **Szoboszlay Rudolf.**

Lockey

HOFBRÄU SZÁLLODÁJA

ABBZIA.

Központi fekvés a Curpark mellett

● ● Villamos világítás ● ●

Szobák pensioval vagy a nélkül

Polgári árak.

● Figyelmes kiszolgálás. ●

Kitűnő magyar konyha.

Bonbonniere Möve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estenként nemzetközi varieté-
előadások kizárólag elsőrendű
művészi erők felléptetével.

Kitűnő szellőztetés.

SPORT VENDÉGLŐ

FIUME, Via Germania 2
a Jellacsics kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. — Kitűnő borok.
Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

Mindenféle használt
butort veszek
a legjobb árban.

Deutsch M.
Via Governo 4.

A **DREHER ANTAL**-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) **FIUMEI FŐRAKTÁRA.**

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládában érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állan-
dóan raktáron van kiviteli és márciusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes
palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fü-
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

VELENCE

CAVALLETTO

SZÁLLODA és ÉTTERMEK

a Márkustér közvetlen közelében
teljesen újjáalakítva.

Szobák 2 1/2 lírától, teljes
penzió 9 lírától feljebb.

Kitűnő konyha, tiszta italok.

Vársaskoesi és megbízott az állomásnál.

VILLANYVILÁGÍTÁS!

GŐZFÜTÉS! — FÜRDŐK!

Tulajdonosok:

Serantoni és Fratelli Scattola.

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben,
Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók
részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

Első és legjobb hírnevű óraüzlet

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle
angol különlegességi
gyártmányok.

